

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра польської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана
філологічного факультету

“31” серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАВЧАЛЬНА МУЗЕЙНО-АРХІВНА ПРАКТИКА

галузі знань 03 Гуманітарні науки
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно)
перша – польська
факультету філологічний

Робоча програма навчальної музейно-архівної практики для студентів спеціалізації 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - польська. – Львів, 2023. – 17 с.

Розробники:

Бундза Ірина Василівна, доцент кафедри польської філології, кандидат філологічних наук.

Ніколайчук Христина Миколаївна, доцент кафедри польської філології, кандидат філологічних наук.

Стефанишин Юлія Миронівна, доцент кафедри польської філології, кандидат філологічних наук.

Винниченко Світлана Володимирівна, асистент кафедри польської філології

Сливинський Остап Тарасович, доцент кафедри польської філології

Туз Ольга Степанівна, асистент кафедри польської філології

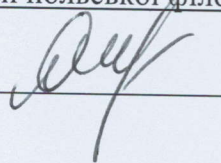
Филипець Ольга Зіновіївна, асистент кафедри польської філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри польської філології Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

В.о. завідувача кафедри польської філології

31.08.2023 р.

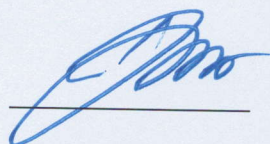
доц. Лозинська О.Г.

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

31.08.2023 р.

Голова

доц. Крохмальний Р.О.

© Бундза І.В., 2023

© Ніколайчук Х.М., 2023

© Стефанишин Ю.М., 2023

© Туз О.С., 2023

© Євчук У.Ю., 2023

© Наконечна А.В., 2023

1. Опис навчальної практики

Музейно-архівна практика є органічною частиною навчального процесу студентів спеціалізації 035.033 «слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» філологічного факультету. Процес становлення викладача польської мови та літератури, ученого-полоніста передбачає на лише оволодіння знаннями зі спеціальних дисциплін, а й ознайомлення з особливостями роботи інших інституцій, зокрема архівів, музеїв, бібліотек. Практика відбувається протягом трьох тижнів після завершення літньої екзаменаційної сесії.

Протягом практики в музеях та архівах студенти звертають особливу увагу на матеріали, пов'язані з науковими, літературними, мовними та мистецькими зв'язками України з Польщею, з'ясовують можливості їх використання при написанні курсових та дипломних робіт.

Залежно від профілю установи, обраної базою практики, керівник може давати студентам індивідуальні завдання, про виконання яких вони звітують під час захисту практики.

Захист практики організовується у вересні. Студенти подають письмовий звіт й опрацьовані матеріали відповідно до отриманих індивідуальних завдань.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 03 <u>гуманітарні науки</u>	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність 035 <u>філологія</u>	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціалізація 035.03 <u>слов'янські мови та літератури (переклад включно)</u>	2-й	
		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 135		4-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання – 45	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	-	
		<i>Практичні</i>	
		135 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	
		<i>Самостійна робота</i>	
		ІНДЗ: -	
Вид контролю: диференційований залік			

2. Мета й завдання навчальної практики

Мета музейно-архівної практики – розширення фахового кругозору студентів, поглиблення гуманітарної освіти, підготовка до самостійної наукової роботи, пов'язаної з пошуком та опрацюванням архівних матеріалів, створенням музейних експозицій. Метою практики є також навчити студентів застосовувати на практиці набуті знання із певних дисциплін.

Завдання музейно-архівної практики:

- ознайомити студентів з основними формами і методами роботи музейних працівників та структурними підрозділами музею;
- розвивати у студентів інтерес до музейної та архівної роботи, познайомити з проблемами зберігання і охорони пам'яток мистецтва;
- ознайомити студентів зі специфікою роботи музейних установ різних типів;
- підготувати студентів до роботи екскурсорами (познайомити з методикою екскурсійної роботи, з прийомами і засобами проведення екскурсій);
- розвивати у студентів інтерес до науково-дослідної, пошукової роботи в музейних, архівних, бібліотечних фондах;
- закріпити вміння студентів створювати бібліографічні описи;
- допомогти студентам оволодіти навичками роботи в архівних установах для науково-дослідницької роботи (пошук архівних документів та їх опрацювання) та життєвих потреб (введення у спадщину, підтвердження прав власності, генеалогічні пошуки тощо).

Після закінчення музейно-архівної практики студенти повинні

знати:

- специфіку музейної і архівної діяльності;
- типи музеїв та специфіку архівних закладів;
- основи експозиційної та освітньо-масової роботи;
- наукові, літературні, мовні та мистецькі зв'язки України з Польщею.

уміти:

- користуватись науково-довідковим апаратом архівних документів і музейних фондів: каталогами, путівниками і т.ін.;
- працювати з архівними джерелами (здійснювати пошук та опрацювання матеріалів);
- проводити опис експонатів;
- планувати та вести екскурсію у музеї або по місту.

Програмні результати:

ПНР 2. Уміти аргументовано проводити дискусію з різних проблем, пов'язаних з історією і культурою українського та польського народів.

ПНР 4. Уміти аналізувати та опрацьовувати інформацію з наукових джерел.

ПНР 5. Раціонально організувати власну навчальну та науково-професійну діяльність, вміти ефективно будувати стратегію саморозвитку та професійного вдосконалення.

ПНР 6. При спілкуванні з людьми інших культур, традицій та віросповідань дотримуватись принципів толерантності, поваги до різноманіття думок та переконань, політичних поглядів тощо.

ПНР 7. Уміти співпрацювати та комунікувати у колективі.

ПНР 8. Вільно володіти польською мовою для здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування.

3. Програма навчальної практики

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 – ОЗНАЙОМЛЕННЯ З РОБОТОЮ ТА ЕКСПОЗИЦІЯМИ ЛЬВІВСЬКИХ МУЗЕЇВ.

Тема 1. Специфіка меморіальних музеїв: Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької (вул. Крушельницької, 23), Художньо-меморіальний музей Олени Кульчицької (вул. Листопадового Чину, 7), Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка (вул. Івана Франка 150/152). Зв'язок львівських митців та письменників з Польщею, її мовою та культурою.

Пасічник Р., Білавич Д. Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької у Львові // Школа і музей: працюємо разом. Навчально-методичний посібник із музейної педагогіки (5–8 класи) / За ред. О. Караманова (наук. ред.), А. Цибка (відп. ред.). – Львів, 2009. – С. 233–242. Енциклопедія Львова. Т. 3 / за ред. А. Козицького та І. Підкови. Т. I–III – Львів, 2007–2010. Караманов О. В. Застосування біографічних досліджень у музейно-педагогічній діяльності // Треті Зарембівські читання: зб. наук. пр.: Титова О. М. (гол. ред.), Гріффен Л. О., Посохов С. І. та ін. / Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. – Київ, 2011. – С. 183–187.

Тема 2. Музеї-заповідники: виїзна екскурсія замками Львівщини, пов'язаними з польською історією (Олеський замок, Підгорецький замок, Золочівський замок). Історія створення та специфіка функціонування історико-культурних музеїв.

Громадські музеї Львівщини: довідник: у 2 т. / авт.-упоряд.: Л. Перейма, Я. Огоновська, М. Зобків, Г. Івановська; наук. ред.: О. Роман, Л. Перейма, О. Перелигіна; літ. ред. Я. Тучапський; худ. ред. Ю. Поляков; відп. за вип. Б. Чайковський; Львівський історичний музей. – Львів, 2007. Культурна спадщина України: Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища. Збірник офіційних документів/ відп. ред. М.В.Гарник. – Київ, 2002.

Тема 3. Специфіка роботи та характер експозицій у музеях художнього профілю: Палац Потоцьких (вул. Коперника, 15), Палац Лозинського (вул. В.Стефаніка, 3). Ознайомлення з картинами польських художників (Ян Матейко, Яцек Мальчевський, Артур Гроттгер і ін.).

Червонюк О. Львівська галерея мистецтв // Матеріали до уроків із використанням елементів музейної педагогіки у 5–6 класах: за матеріалами проекту «Школа і музей: працюємо разом» / За ред. О. Караманова, А. Цибка. – Львів, 2008. – С. 91–95. Енциклопедія Львова. Т. 3 / за ред. А. Козицького та І. Підкови. Т. I–III – Львів, 2007–2010.

Тема 4. Особливості роботи та експозицій музеїв історичного профілю: Львівський історичний музей. Відділ історичних коштовностей. «Італійське подвір'я» (пл. Ринок, 6). Елементи польської історії та культури в історичних музеях Львова.

Гуль М., Зарубій Е., Піцишин М., Семенюк Д., Станчак Я. Львівський історичний музей // Матеріали до уроків із використанням елементів музейної педагогіки у 5–6 класах: за

матеріалами проекту «Школа і музей: працюємо разом» / за ред. О. Караманова, А. Цибка. – Львів, 2008. – С. 96–112. Енциклопедія Львова. Т. 3 / за ред. А. Козицького та І. Підкови. Т. I-III – Львів, 2007–2010.

Тема 5. Краєзнавчі та етнографічні музеї. Пам'ятки традиційної культури народного мистецтва українців, а також зразків декоративно-прикладного мистецтва Польщі: Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України (просп. Свободи, 15).

Гаврилова І. В. Краєзнавчий музей: музейна педагогіка і студенти // Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний аспект: матеріали конференції; ред. В. С. Шибанін [та ін.]. – Миколаїв, 2011. – С. 157–161. Енциклопедія Львова. Т. 3 / за ред. А. Козицького та І. Підкови. Т. I-III – Львів, 2007–2010. Скрипник Г.А. Етнографічні музеї України: Становлення і розвиток. – Київ, 1989.

Тема 6. Музеї вузького профілю – специфіка експозицій та перспективи розвитку: Музей пошти (пл. Ринок, 2), Аптека-музей «Під чорним орлом» (вул. Друкарська, 2), Музей «Літературний Львів першої половини 20 століття» (вул. Героїв Майдану, 18). Польські сліди в експозиціях музеїв.

Маньковська Р. Сучасні музейні комунікації та перспективи їх розвитку // Краєзнавство: науковий журнал. – 2013. – Ч. 3 (84). – С. 75– 84. Енциклопедія Львова. Т. 3 / за ред. А. Козицького та І. Підкови. Т. I-III – Львів, 2007–2010. Паламарчук Г. Деякі питання методики побудови експозиції літературних і літературно-меморіальних музеїв. – Київ, 1960.

Тема 7. Сучасні музеї інтерактивного характеру: Музейно-культурний комплекс пивної історії «Львіварня» (вул. Клепарівська, 18). Використання технічних засобів для створення музейних експозицій сучасного типу.

Василишин М. С. Інноваційна освітня діяльність музеїв в Україні і Польщі // Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали науково-практичної конференції (24–25 вересня 2013 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. – Київ, 2013. – С. 15–17. Маньковська Р. Сучасні музейні комунікації та перспективи їх розвитку // Краєзнавство: науковий журнал. – 2013. – Ч. 3 (84). – С. 75– 84. Гураль Р. І. Новітні технології в музейній справі // Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали Другої науково-практичної конференції (25–26 вересня 2014 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. – Київ, 2014. – С. 26– 28.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 – ЗДОБУТТЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК РОБОТИ З МУЗЕЙНИМИ ТА АРХІВНИМИ ФОНДАМИ.

Тема 8. Організація і діяльність архівних установ: Центральний державний історичний архів України, м. Львів (пл. Соборна, 3а).

Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України. – Київ, 2000. Архівознавство: Підручник для студентів іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / за заг. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – Київ, 2002. Боряк Г.В. Національна архівна спадщина України та державний реєстр “Археографічна Україніка”. Архівні документальні ресурси та науково-інформаційні системи. – Київ, 1995.

Тема 9. Каталогізація та архівне описування документів. Послідовність праці дослідників в архівах. Оформлення замовлень.

Боряк Г.В. Хрестоматія з архівознавства: навч. посібник. – Київ, 2003. Архівістика: термінологічний словник / авт.-упоряд. К.Є. Новохатський, К.Т. Селіверстова, Н.І. Гончарова та ін. – Київ, 1998.

Тема 10. Робота з музейними фондами. Описування, опрацювання, укладання бібліографії до наявних у музеї книжкових фондів польською мовою (на базі вибраного музею).

Овчарова О. В., Якушева-Омельянчик Р. М., Сургай Л. С. Словник-довідник музейного працівника. – Київ, 2013. Якубовський В.І. Музеєзнавство: навч. посіб.-практикум. – Кам'янець-Подільський, 2006.

Тема 11. Створення, редагування, переклад опису експонатів.

Овчарова О. В., Якушева-Омельянчик Р. М., Сургай Л. С. Словник-довідник музейного працівника. – Київ, 2013. Якубовський В.І. Музеєзнавство: навч. посіб.-практикум. – Кам'янець-Подільський, 2006.

Тема 12. Екскурсійна робота музеїв. Основні вимоги до екскурсії. Методика, прийоми і засоби проведення екскурсій. Створення екскурсії польською мовою.

Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство. – Київ, 2007. Овчарова О. В., Якушева-Омельянчик Р. М., Сургай Л. С. Словник-довідник музейного працівника. – Київ, 2013. Березко О. Інтерактивна екскурсія як одна із форм роботи з музейною аудиторією (на прикладі інтерактивної екскурсії «Мандруємо століттями. Гончарство») // Волинський музейний вісник. – Луцьк, 2014. – С. 88–90.

4. Структура навчальної практики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього го	у тому числі					Усього го	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 – ОЗНАЙОМЛЕННЯ З РОБОТОЮ ТА ЕКСПОЗИЦІЯМИ ЛЬВІВСЬКИХ МУЗЕЙВ.												
Тема 1.	10		10									
Тема 2.	10		10									
Тема 3.	6		6									
Тема 4.	6		6									
Тема 5.	6		6									
Тема 6.	10		10									
Тема 7.	7		7									
Разом – зм. модуль 1	55		55									
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 – ЗДОБУТТЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК РОБОТИ З МУЗЕЙНИМИ ТА АРХІВНИМИ ФОНДАМИ.												
Тема 8.	6		6									
Тема 9.	14		14									
Тема 10.	20		20									
Тема 11.	20		20									
Тема 12.	20		20									
Разом – зм. модуль 2	80		80									
Усього годин	135		135									

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Специфіка меморіальних музеїв: Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької (вул. Крушельницької, 23), Художньо-меморіальний музей Олени Кульчицької (вул. Листопадового Чину, 7), Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка (вул. Івана Франка 150/152). Зв'язок львівських митців та письменників з Польщею, її мовою та культурою.	10
2.	Музеї-заповідники: виїзна екскурсія замками Львівщини, пов'язаними з польською історією (Одеський замок, Підгорецький замок, Золочівський замок). Історія створення та специфіка функціонування історико-культурних музеїв.	10
3.	Специфіка роботи та характер експозицій у музеях художнього профілю: Палац Потоцьких (вул. Коперника, 15), Палац Лозинського (вул. В. Стефаніка, 3). Ознайомлення з картинами польських художників (Ян Матейко, Яцек Мальчевський, Артур Гроттгер і ін.).	6
4.	Особливості роботи та експозицій музеїв історичного профілю: Львівський історичний музей. Відділ історичних коштовностей.	6

	«Італійське подвір'я» (пл. Ринок, 6). Елементи польської історії та культури в історичних музеях Львова.	
5.	Краєзнавчі та етнографічні музеї. Пам'ятки традиційної культури народного мистецтва українців, а також зразків декоративно-прикладного мистецтва Польщі: Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України (просп. Свободи, 15).	6
6.	Музеї вузького профілю – специфіка експозицій та перспективи розвитку: Музей пошти (пл. Ринок, 2), Аптека-музей «Під чорним орлом» (вул. Друкарська, 2), Музей «Літературний Львів першої половини 20 століття» (вул. Героїв Майдану, 18). Польські сліди в експозиціях музеїв.	10
7.	Сучасні музеї інтерактивного характеру: Музейно-культурний комплекс пивної історії «Львіварня» (вул. Клепарівська, 18). Використання технічних засобів для створення музейних експозицій сучасного типу.	7
8.	Організація і діяльність архівних установ: Центральний державний історичний архів України, м. Львів (пл. Соборна, 3а).	6
9.	Каталогізація та архівне описування документів. Послідовність праці дослідників в архівах. Оформлення замовлень.	14
10.	Робота з музейними фондами. Описування, опрацювання, укладання бібліографії до наявних у музеї книжкових фондів польською мовою (на базі вибраного музею).	20
11.	Створення, редагування, переклад опису експонатів.	20
12.	Екскурсійна робота музеїв. Основні вимоги до екскурсії. Методика, прийоми і засоби проведення екскурсій. Створення екскурсії польською мовою.	20

6. Методи навчання

Навчальна музейно-архівна практика передбачає застосування таких методів навчання: екскурсія (оглядова, тематична), лекція, консультація, музейний урок, майстер-клас, лекція-концерт, творча зустріч, бесіда, наочні матеріали (музейні експонати, ілюстрація, презентація), методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, методи контролю (захист індивідуальних проєктів).

7. Методи контролю та розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота		Захист практики	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
30	40	20	100
Ведення щоденника практики – 10 Підготовка презентації на тему особливостей функціонування та специфіки експозиції вибраного музею, а також інформація про його зв'язок з польською мовою чи культурою – 20	Робота з архівними фондами – 10 Укладання бібліографії – 10 Опис експонатів – 10 Презентація екскурсії – 20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100		A	відмінно	зараховано
81-89		B	добре	
71-80		C		
61-70		D	задовільно	
51-60		E		
21-50		FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

1. Програми та матеріали практик для студентів I-V курсів слов'янського відділення філологічного факультету / укл. У. Ванчушович, А. Кравчук, О. Лазор. – Львів, 2001.

9. Рекомендована література

Основна

1. Архівні установи України: Довідник / Держкомархів України. – Київ, 2000. Архівознавство: Підручник для студентів іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / за заг. ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – Київ, 2002.
2. Архівістика: термінологічний словник / авт.-упоряд. К.Є. Новохатський, К.Т. Селіверстова, Н.І. Гончарова та ін. – Київ, 1998.
3. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство. – Київ, 2007.
4. Баско Л. І. Науково-освітня робота: пошук і перспектива // Музей на межі тисячоліть: минуле, сьогодення, перспективи (Збірник тез доповідей та повідомлень Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-літтю від дня заснування Дніпропетровського історичного музею ім. Д. І. Яворницького). – Дніпропетровськ, 1999. – С. 149–151.
5. Белофастова Т. Ю. Музейно-педагогічні програми в контексті соціально-культурних технологій // Друга міжнародна науково-практична конференція «Відкриті еволюціонуючі системи» (1–30 грудня 2003 р.): Збірник матеріалів. – Том II. – Київ, 2004. – С. 12–16.
6. Білавич Д. Я. Культурно-освітній проект «Львів музичний»: досвід співпраці з партнерами // Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали Другої науково-практичної конференції (25–26 вересня 2014 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. – Київ, 2014. – С. 16–18.
7. Білик З. Про деякі проблеми музейної справи // Музей XXI століття: Матеріали науково-практичної конференції до 115-ї річниці Львівського історичного музею. Львів, 12 жовтня 2008 р. / Львів. іст. музей. – Львів, 2008. – С. 7–11.

8. Боряк Г.В. Національна архівна спадщина України та державний реєстр “Археографічна Україніка”. Архівні документальні ресурси та науково-інформаційні системи. – Київ, 1995.
9. Вайдахер Ф. Загальна музеологія: посібник / перекл. з нім. В.Лозинський, О.Лянґ, Н.Назаркевич. – Львів, 2005.
10. Василюшин М. С. Інноваційна освітня діяльність музеїв в Україні і Польщі // Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали науково-практичної конференції (24–25 вересня 2013 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. – Київ, 2013. – С. 15–17.
11. Вітрик І. С. Музеї в системі освіти (на досвіді роботи Національного музею історії України) // Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали Другої науково-практичної 10 конференції (25–26 вересня 2014 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. – Київ, 2014. – С. 19–21.
12. Гайда Л. А. Музеєзнавство в закладах освіти: навчально-методичний посібник. – Кіровоград, 2006.
13. Громадські музеї Львівщини: довідник: у 2 т. / авт.-упоряд.: Л. Перейма, Я. Огоновська, М. Зобків, Г. Івановська; наук. ред.: О. Роман, Л. Перейма, О. Перелигіна; літ. ред. Я. Тучапський; худ. ред. Ю. Поляков; відп. за вип. Б. Чайковський; Львівський історичний музей. – Львів, 2007.
14. Гуль М., Зарубій Е., Піцишин М., Семенюк Д., Станчак Я. Львівський історичний музей // Матеріали до уроків із використанням елементів музейної педагогіки у 5–6 класах: за матеріалами проекту «Школа і музей: працюємо разом» / за ред. О. Караманова, А. Цибка. – Львів, 2008. – С. 96–112.
15. Гурець М. П. Роль музейної педагогіки у формуванні музейної культури молоді // Могилянські читання 2006 року: Зб. наук. пр.: Доля музейних зібрань / Нац. Києво-Печер. іст.-культ. заповідник; ред. рада: В. М. Колпакова (відп. ред.) та ін. – Київ, 2007. – Ч. 2. – С. 219–223.
16. Енциклопедія Львова. Т. 3 / за ред. А. Козицького та І. Підкови. Т. I–III – Львів, 2007–2010.
17. Закон України «Про музеї і музейну справу» // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 25.
18. Закон України «Про національний архівний фонд і архівні установи» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 15.
19. Закон України «Про охорону культурної спадщини» // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 39.
20. Караманов О. В. Застосування біографічних досліджень у музейно-педагогічній діяльності // Треті Зарембівські читання: Матеріали Третіх Всеукраїнських Зарембівських наукових читань «Українське пам’яткознавство: сучасні проблеми та тенденції», присвячених 20-річчю Центру пам’яткознавства НАН України і УТОПІК (м. Київ, 23 травня 2011 р.): зб. наук. пр.: Титова О. М. (гол. ред.), Гріффен Л. О., Посохов С. І. та ін. / Центр пам’яткознавства НАН України і УТОПІК. – Київ, 2011. – С. 183–187.
21. Караманов О. В. Методичні аспекти розробки й упровадження музейно-педагогічних програм і проектів в освітньому просторі України // Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали Другої науково-практичної конференції (25–26

- вересня 2014 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. – Київ, 2014. – С. 38–41.
22. Караманов О. В. Музей – ВНЗ: принципи побудови інтегрованого заняття // Матеріали звітних наукових конференцій кафедри загальної та соціальної педагогіки. Львів, 2011. – Вип. 10. – С. 33–36.
  23. Караманов О. В. Музей – школа – університет: особливості педагогічної взаємодії у сучасному «суспільстві знань» // Освіта та педагогічна наука. – 2013. – № 4 (159). – С. 44–50.
  24. Караманов О. В. Роль музейної педагогіки у процесі соціалізації особистості // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – Львів, 2007. – Вип. 22 – С. 58–64.
  25. Кузьміна М., Железник О. Зображення Богородиці на іконах зі збірки Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького: (урок з циклу «Дорога до храму») // Волинський музейний вісник: Наук. зб.: Вип. 6. / упр-ня культури Волин. ОДА; Волин. краєзн. музей; каф. документознавства і музейн. справи СНУ ім. Лесі Українки; Упоряд. А. Силюк. – Луцьк, 2014. – С. 151–157.
  26. Культурна спадщина України: Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища. Збірник офіційних документів/ відп. ред. М.В.Гарник. – Київ, 2002.
  27. Маньковська Р. Сучасні музейні комунікації та перспективи їх розвитку // Краєзнавство: науковий журнал. – 2013. – Ч. 3 (84). – С. 75– 84.
  28. Мартем'янова Н. С. До питання про умови особистісноорієнтованої, розвиваючої освіти у музейному середовищі // Вісімнадцяті сумцовські читання. Матеріали наукової конференції на тему «Музей як соціокультурний інститут в умовах інформаційного суспільства», Харків, 18 квітня 2012 р. / Харківський історичний музей. – Харків, 2012. – С. 119–124.
  29. Мережа центральних державних архівів України // Архіви України. – 1992. – № 4.
  30. Овчарова О. В., Якушева-Омельянчик Р. М., Сургай Л. С. Словник-довідник музейного працівника. – Київ, 2013.
  31. Основні положення організації науково-дослідної та методичної роботи в державних архівних установах України / Держкомархів України. – Київ, 2001.
  32. Пасічник Р., Білавич Д. Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької у Львові // Школа і музей: працюємо разом. Навчально-методичний посібник із музейної педагогіки (5–8 класи) / За ред. О. Караманова (наук. ред.), А. Цибка (відп. ред.). – Львів, 2009. – С. 233–242.
  33. Перейма Л. Музеї Львова, які працюють на громадських засадах: досягнення і проблеми // Музеї Львова: події, колекції, люди: матеріали науково-практичної конференції, Львів, 27–28 жовтня 2011 року / 43 Львівський історичний музей. – Львів, 2012. – С. 185– 212.
  34. Положення про Державний реєстр національного культурного надбання, затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 12 серпня 1992 р. – № 466.
  35. Пусепліна Н. Музейно-педагогічна діяльність у системі освіти дорослих // Збірник наукових праць Полтавського держ. педагогічного університету ім. В. Г.Короленка: Педагогічні науки. 03/2011. – Вип. 3: Педагогічні науки. – 2011. – С. 30–34.
  36. Рябчук С. Музей і освітні програми // Музейний простір: науковопопулярний журнал. – № 1 (1). – 2011. – С. 33–35.

37. Стеценко А. Музейна педагогіка як напрям діяльності Львівського музею історії релігії // Школа і музей: працюємо разом. Навчально-методичний посібник із музейної педагогіки (5–8 класи) / За ред. О. Караманова (наук. ред.), А. Цибка (відп. ред.). – Львів, 2009. – С. 212–232.
38. Хмільовський М., Стеценко А. Львівський музей історії релігії // Школа і музей: працюємо разом. Навчально-методичний посібник із музейної педагогіки (5–8 класи) / за ред. О. Караманова (наук. ред.), А. Цибка (відп. ред.). – Львів, 2009.
39. Червонюк О. Львівська галерея мистецтв // Матеріали до уроків із використанням елементів музейної педагогіки у 5–6 класах: за матеріалами проекту «Школа і музей: працюємо разом» / За ред. О. Караманова, А. Цибка. – Львів, 2008. – С. 91–95.

Додаткова

40. Антонова Н. Реалізація соціальних функцій музею в роботі з дітьми: організація вільного часу // Волинський музейний вісник: Наук. зб.: Вип. 6. / упр-ня культури Волин. ОДА; Волин. краєзн. музей; каф. документознавства і музейн. справи СНУ ім. Лесі Українки; Упоряд. А. Силук. – Луцьк, 2014. – С. 77–82.
41. Архівознавство: Підручник / за ред. Я.С. Калакури та І.Б. Матяш. – Київ, 2002.
42. Бабкова А. Музейна педагогіка: проблеми та перспективи розвитку // Школа: інформаційно-методичний журнал. – 2014. – № 5 (101), травень. – С. 60–65.
43. Березко О. Інтерактивна екскурсія як одна із форм роботи з музейною аудиторією (на прикладі інтерактивної екскурсії «Мандруємо століттями. Гончарство») // Волинський музейний вісник: Наук. зб.: Вип. 6. / упр-ня культури Волин. ОДА; Волин. краєзн. музей; каф. документознавства і музейн. справи СНУ ім. Лесі Українки; Упоряд. А. Силук. – Луцьк, 2014. – С. 88–90.
44. Белофастова Т. Ю. Педагогічні засади діяльності музею як соціально-культурного центру: автореф. дис. .... канд. пед. наук: 13.00.06 / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2003. – 20 с.
45. Біла О., Різун І. Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького // Матеріали до уроків із використанням елементів музейної педагогіки у 5–6 класах: за матеріалами проекту «Школа і музей: працюємо разом» / За ред. О. Караманова, А. Цибка. – Львів, 2008. – С. 85.
46. Біла О., Різун І. Пропозиції музею до навчальних програм // Школа і музей: працюємо разом. Навчально-методичний посібник із музейної педагогіки (5–8 класи) / за ред. О. Караманова (наук. ред.), А. Цибка (відп. ред.). – Львів, 2009. – С. 162–174.
47. Боряк Г.В. Сукупна архівна спадщина України: до проблеми змісту понять Державного та Національного архівного фонду // Архіви України. – 1995. – № 4-6.
48. Боряк Г.В. Хрестоматія з архівознавства: навч. посібник. – Київ, 2003.
49. Буланій І.Т., Явтушенко І.Г. Громадські музеї України: Історія, досвід, проблеми. – Київ, 1979.
50. Буравченков А.А. Культура і туризм: взаємодія і збагачення. – Київ, 1999.
51. Вайнберг Т. Б., Хавіна С. Я. Музейна педагогіка – перспективний напрям у сучасній системі національної освіти // Вивчаємо українську мову та літературу. Науково-методичний журнал. – 2014. – № 2 (02), лютий. – С. 2–7.
52. Вітрик І. С., Кордик Д. Ю., Коцар Л. О., Цебрук А. В. Екскурсійна робота і основи музейної педагогіки // Вісімнадцяті сумцовські читання. Матеріали наукової конференції на тему «Музей як соціокультурний інститут в умовах інформаційного

- суспільства», Харків, 18 квітня 2012 р. / Харківський історичний музей. – Харків, 2012. – С. 125–130.
53. Гаврилова І. В. Краєзнавчий музей: музейна педагогіка і студенти // Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний аспект: матеріали конференції / Всеукраїнська науково-практична конференція 11 «Українознавчий вимір у сучасній науці: гуманітарний аспект» (13 квітня 2011 р.; Миколаїв); ред. В. С. Шебанін [та ін.]. – Миколаїв, 2011. – С. 157–161.
54. Гладун О. Д. Сучасний відвідувач музею: потреби і мотивація // Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали науково-практичної конференції (24–25 вересня 2013 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. – Київ, 2013. – С. 18–19.
55. Гураль Р. І. Новітні технології в музейній справі // Музейна педагогіка – проблеми, сьогодення, перспективи. Матеріали Другої науково-практичної конференції (25–26 вересня 2014 р.) / Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. – Київ, 2014. – С. 26–28.
56. Ілюшина О. Чому саме музейна практика? // Завуч. – 2011. – № 13 (451), травень. – С. 12–14.
57. Капустіна Н. І. Деякі аспекти роботи з музейною аудиторією. Тези (з досвіду роботи Дніпропетровського історичного музею ім. Д. І. Яворницького) // Сучасний музей: між скарбницею і підприємством. Матеріали Міжнародної конференції 8–10 жовтня 2006 року в м. Чернівці. – Львів, 2008. – С. 99–102.
58. Караманов О. В. Метод і прийом локалізації подій в організації практичних занять в музеї // Могилянські читання 2008 року: Зб. наук. пр.: Церква і музей: втрати ХХ століття / Нац. Києво-Печер. іст.-культ. заповідник; зед. рада: В. М. Колпакова (відп. ред.) та ін. – Київ, 2009. – С. 404–407.
59. Караманов О. В. Міждисциплінарний контекст музейної педагогіки у процесі реалізації конструктивістських стратегій навчання // Могилянські читання 2007 року: Зб. наук. пр.: «Музейники ХХ ст. – дослідники української сакральної культури» / Нац. Києво-Печер. іст.-культ. заповідник; Ред. рада: В. М. Колпакова та ін. – Київ, 2008. – С. 504–507.
60. Караманов О. В. «Фрагменти життя» особистості як об'єкт психолого-педагогічних досліджень у музейному просторі // Четверті Зарембівські читання: Матеріали Четвертих Всеукраїнських Зарембівських наукових читань «Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції», присвячених 150-річчю від дня народження акад. В. І. Вернадського (м. Київ, 17 квітня 2013 р.): Збірник наукових праць: Титова О. М. (гол. ред. кол.), Белов Л. М., Гріффен Л. О. та ін.: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. – Київ, 2013. – С. 157–160.
61. Каськун С. Музейна педагогіка: евристичні можливості музейного предмету. Дослідження побуту жовківських міщан XVII-XVIII ст. на прикладі колекції археологічного скла музею «Жовківський замок» // Жовківські читання 2013: збірник статей другої міжнародної наукової конференції «Музей в сучасному світі» / Львів. галерея мистецтв; редкол.: Л. Разінкова та ін.; упоряд. С. Каськун. - Львів, 2013. – С. 132–137.
62. Ковальчук Є. Культурно-освітня діяльність музейних закладів як складова музейної комунікації (за результатами соціологічних досліджень) // Волинський музейний вісник: Музеї у дослідженні та збереженні пам'яток культурної спадщини

- західноукраїнських етнічних земель. Наук. зб.: Вип. 4. / упр-ня культури і туризму Волин. ОДА; Волин. краєзн. музей; каф. документознавства і музейн. справи ВНУ 28 ім. Лесі Українки; / упоряд. А. Силюк, Є. Ковальчук. – Луцьк, 2012. – С. 73–76.
63. Маньковська Р. В. Музей і суспільство: основні форми комунікації // «Луньовські читання». Матеріали науково-практичних семінарів (2010–2014 рр.). – Харків, 2014. – С. 54–60.
64. Мистецька освіта й мистецтво в культуротворчому процесі України ХХ – поч. ХХІ століть: навч.-метод. посібн. / Р. Шмагало, Г. Покотило, П. Ляшкевич, І. Гнатишин, Т. Бей; за заг. ред. Р. Шмагала. – Львів, Тернопіль, 2012.
65. Музеї загальноосвітніх навчальних закладів Львівщини: збірник / в. о. Львів. обл. центр краєзнавства, екскурсій і туризму учнів. Молоді; упоряд. О. Прядка; відп. за вип. М. Набитович. – Львів, 2009.
66. Музеї України: Довідник / Міністерство культури України. – Київ, 1999.
67. Музей: менеджмент і освітня діяльність / упоряд. Герман Аартс, Зеновій Мазурик; пер. з нідерланд. Маріон Ковальчук. – Львів, 2009.
68. Нариси історії архівної справи в Україні / за заг. ред. І. Матяш та К. Климової. – Київ, 2002.
69. Паламарчук Г. Деякі питання методики побудови експозиції літературних і літературно-меморіальних музеїв. – Київ, 1960.
70. Петрович В. Музейна педагогіка і музейна комунікація: форми взаємодії // Волинський музейний вісник: Наук. зб.: Вип. 5.: Музейна педагогіка. Теорія і практика. / упр-ня культури Волин. ОДА; Волин. краєзн. музей; каф. документознавства і музейн. справи СНУ ім. Лесі Українки; Упоряд. А. Силюк. – Луцьк, 2013. – С. 106–108.
71. Рега Н., Штиркало Я. Музей на переломі століть. Аудиторія музею у ХХІ ст. // Музей на межі тисячоліть: минуле, сьогодення, перспективи (Збірник тез доповідей та повідомлень Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-літтю від дня заснування Дніпропетровського історичного музею ім. Д. І. Яворницького). – Дніпропетровськ, 1999. – С. 153–155.
72. Скрипник Г.А. Етнографічні музеї України: Становлення і розвиток. – Київ, 1989.
73. Трач Ю. В. Архівознавство: навч. посібник для дистанційного навчання. – Київ, 2005.
74. Трофименко Т. М. Інтерактивні методи роботи з відвідувачами як різновид музейної комунікації // Вісімнадцяті сумцовські читання. Матеріали наукової конференції на тему «Музей як соціокультурний інститут в умовах інформаційного суспільства», Харків, 18 квітня 2012 р. / Харківський історичний музей. – Харків, 2012. – С. 30–34.
75. Ховрич С. Роль та значення музеїв вишів у формуванні єдиної національної ідентичності студентської молоді // Волинський музейний вісник: Музеї у дослідженні та збереженні пам'яток культурної спадщини західноукраїнських етнічних земель. Наук. зб.: Вип. 4. / упр-ня культури і туризму Волин. ОДА; волин. краєзн. музей; каф. документознавства і музейн. справи ВНУ ім. Лесі Українки / упоряд. А. Силюк, Є. Ковальчук. – Луцьк, 2012. – С. 80–84.
76. Щербатий З. Є., Слобода О. М. Роль музею університету в системі навчання і патріотичного виховання студентів // Науковий вісник 59 ЛНУ ВМБТ імені С. З. Гжицького. – Том 13. – № 3 (49). – Львів, 2011. – С. 342–347.
77. Якубовський В.І. Музезнавство: навч. посіб.-практикум. – Кам'янець-Подільський, 2006.

10. Інформаційні ресурси

Вивчення дисципліни студентами передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси, у тому числі інтернет-джерела та комунікацію з носіями мови, яку вони вивчають.

<http://www.lhm.lviv.ua/index.html><http://lvivgallery.org.ua/>
<http://nm.lviv.ua/>
<http://mydim.ua/companies/museum/artistic-and-memorial-museum-of-olena-kulchytska/>
<http://ethnology.lviv.ua/ua/57/muzey-etnografi%D1%97-ta-hudojnogo-promyslu.html>
<https://photo-lviv.in.ua/muzej-oleksy-novakivskoho-zaproshuje-na-ekskursiyu/>
<http://www.salomeamuseum.lviv.ua/>
<http://dim-franka.lviv.ua/>
<http://lvivpharmacy.org.ua/>
<http://lvivarnya.com.ua/>
<http://lvivgallery.org.ua/museums/palac-lozynskogo>
<http://lvivgallery.org.ua/museums/palac-potockyh>
<http://lvivgallery.org.ua/museums/muzey-zapovidnyk-oleskyi-zamok>
<http://lvivgallery.org.ua/museums/muzey-zapovidnyk-zolochivskyy-zamok>
<http://lvivgallery.org.ua/museums/muzey-zapovidnyk-pidgoreckyy-zamok>
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Muzejna_sprava
<https://tsdial.archives.gov.ua/>